

Vihanti 28.1.2020 ideapajan kooste

Mikä asia on huonosti, puuttuu tai on selkeä epäkohta (miinukset)

Eniten ääniä saaneet: Kaupungin asenne kylää kohtaan, liikuntapaikkojen hoito, maaseudun autioituminen, Kirkkojärven kunto ja sivukylät eriarvoisessa asemassa

- Kaupungin asenne kylää kohtaan (6 ääntä)
- Sivukylät eriarvoisessa asemassa kaupungin kanssa (5 ääntä)
- Kaupungin katse kaukaisimpiinkin nurkkiin
- Rohkeutta sanoa mielipiteitä omalla nimellä
- Uhkana unohtua Vihanti kaupungin päätöksenteossa
- Liikuntapaikkojen hoito (2 mainintaa, 5 ääntä)
- Ladut nyt. kun luntakin tulee (2 ääntä)
- Hiihtoladut
- Luistelukentät
- Vihannin maaseudun autioituminen (nuoret lähtee pois puutteellisten palvelujen johdosta, työpaikkoja ei ole) (5 ääntä)
- Tyhjät liiketilat (2 ääntä)
- Palvelut sivukylillä puuttuu
- Kauppa
- Kauppaliikkeiden puute
- Palvelut huonontuneet (3 mainintaa)
- Yrittäjyyden puute näkyy kyläkuvassa
- Yritysten lukumäärä vähenee
- Mummon (perunatehdas) näkyvyys vaimeaa (1 ääni)
- Kirkkojärven puhdistus, rehut pois, lähinnä niitto (5 ääntä)
- Järvien virkistysmahdollisuudet unohdettu (1 ääni)
- Ympäristön siisteys (1 ääni)
- Järvien tila, pitäisi uudelleen vesittää Rantasenjärvi ja Saarelanjärvi (1 ääni)
- Tekijät loppuu (5 ääntä)
- Toimijoita yhteisiin talkoisiin
- Väkimäärä vähenee
- Asukkaat loppuu syrjäkylältä
- Väestörakenne
- Nuorille tiloja, joissa toimia (3 ääntä)
- Nuorten ohjaus harrastuksiin
- Kevyenliikenteen auraus (1 ääni)
- Kuljetuspuoli syrjäkylille (paljon mm.ikäihmisiä ilman kyytejä)
- Rautatieasema
- Teiden talvikunnostus
- Liikenneyhteys Pyhäjoelle ja satamaan/Pikkulahden rantaan
- Juna - linja-auto aikataulujen yhteensopimattomuus
- Kulkuyhteydet

Mikä on huipusti, on maailman parasta tai vielä hyödyntämätön mahdollisuus (plussat)

3 eniten ääniä saanutta: Terveysasema, luonto ja järvet, juna-asema ja kinttupolut

- Terveysasema (2 mainintaa, 7 ääntä)
- Terveystien hoito/palvelut (2 mainintaa)
- Hieno vanhusten palvelutalo
- Luonto (3 mainintaa, 5 ääntä)
- Kauniit järvet (2 ääntä)
- Raahelainen meriympäristö
- Puhdas luonto, hyvät ulkoilumahdollisuudet (1 ääni)
- Maaseudun rauha, jota ei voi ostaa

- Juna-asema kannattaa säilyttää (6 ääntä)
- Rautatie ja maantieteyhteys Oulainen-Oulu
- Rautatieasema, vaatii toisen raiteen Ylivieska-Oulu
- Pohjoinen junarata, Raahen rautatieasema (1 ääni)
- Hyvät rautatieteyhteys
- Kinttupolut tosi hyvä asia (saa tehdä lisää) (5 ääntä)
- Kinttupolkureitistö (2 mainintaa, 3 ääntä)
- Hyvät ulkoilureitit (1 ääni)
- Hiihtoladut huippua, kaupunki järkiinsä (1 ääni)
- Lenkkeilymaastot
Kaukalot ja ladut, silloin kun ne on tehty
- Kyläyhdistystoiminta (2 mainintaa, 5 ääntä)
- Vireä yhdistystoiminta (2 ääntä)
- Nuorisoseurat
- Yhdistysten aktiivisyys
- Toimivat kansalaisjärjestöt
- Vireät kylät, jotka jaksavat pitää elinvoimaa yllä ja talkoilla
- Mummo (perunatehdas, Pohjolan Peruna) (3 ääntä)
- Yhteishenki (2 ääntä)
- Ihmiset mukavia
- Aktiivisia ihmisiä
- Onneksi kylähulluja vielä riittää
- Ihmiset
- Uusi koulurakennus (1 ääni)
- Kaikki kuitenkin lähellä
- Hirvipeijaisperinne
- Hyvät metsästys ja kalastusmahdollisuudet
- Ahkerat vihantilaiset päättäjät
- Alpuan esimerkkikylä

Yrittäjät-työryhmä

Tärkeimmät havainnot ja toimenpiteet:

- Vihannin markkinointi yrittäjille, mm. keskustassa kaavoitettu yritystontteja, mutta niitä ei enää markkinoida.
- Rappioromantiikka & AirBnB -matkailu + ammunta- ja metsästysmatkailua

Kaikki ideat:

- Mielikuva Vihannista voi olla negatiivinen ulkopuolisille eli markkinointi ja puhe somessa on merkityksellistä.
 - Pitäisi nostaa puskaradiossakin enemmän positiivisia asioita esille.
 - Rappioromantiikkaakin löytyy.
 - Markkinointikampanjoita, koulutuksia ihmisille, että miten omaa kylää nostetaan positiivisesti esille.
- Vihannin näkyvyys olisi tärkeää, että se houkuttelisi yrittäjiä ja asukkaita. Pitäisikö rautatieaseman nimi olla Raahen eikä Vihannin asema. Asiasta on kahta mielipidettä, hämäisikö kulkijoita. Voisiko olla Raahe/Vihannin kaupunginosa?
- Pitäisi vähentää rajoituksia rahoituksessa, mm. metsästysseurat ovat tärkeitä alueille ja näille tarvitaan myös rahoitusta.

- Lampinsaaren kehittämisestä:
 - Lampinsaaresta on kirjoitettu paljon lehdessä. Tarinaan ovat monet viehtyneet. Tätä voisi hyödyntää enemmän. Pienetkin asiat voivat kehittyä suuriksi. Esimerkkejä löytyy ympäri Suomen, miten nostetaan pieniä paikkoja kartalle.
 - Lampinsaareissa Kaivoshovista löytyy rappioromantiikkaa - on muitakin kohteita, joita voisi käyttää kuvauskohteina (musiikkivideot, elokuvat, sarjat).
 - Saisiko Lampinsaaren koululle yritystoimintaa tai osuuskunta? Matkailukohteena? mm. kaivoseumun voisi siirtää Lampinsaareen. Majoitustakin on Lampinsaaresta kysely. Nyt ei ole kuin asuntovaunupaikkoja. Esim. koululle saisi majoitusta. Kenen omistuksessa ovat kerrostalot? Ovatko täynnä? Miten muut tyhjät talot Lampinsaareissa?

- Nuorista:
 - Miten nuoriso saadaan pysymään alueella? Pitää toisinaan käydä kaukana, että näkee lähelle. Työpaikkoja pitäisi saada - etenkin korkeasti koulutetuille. Kotiin tullaan kyllä mieluusti käymään, mutta kauaa ei viihdytä, kun ei ole huvituksia.
 - 4H-yrittäjyys toiminnasta 4H saa hyvin rahoitusta valtiolta eli toiminta hyödyttäisi sekä nuoria, asukkaita palvelujen myötä sekä 4H-yhdistystä. 4H-yrittäjille voisi selkeästi tehdä paketteja, joissa Nuoriso Leader rahoitus tulee esille ja käyttöön.

- Maisemanhoidosta:
 - Maisemanhoitoon tulisi panostaa. Siisti maisema toimii käyntikorttina ja houkuttelee ohikulkijoita pysähtymään.
 - Talkoilla on Kirkkojärveä yritetty vähän ylläpitää, raivata pajukkoa. Pitäisi saada enemmän väkeä siihen. Välillä on saatu kaupungin miehiä raivaushommiin, mutta vaatii jokavuotista työtä.
 - Kirkkojärven ympäri menee suosittu kävelyreitti, jota voisi kehittää lisää mm. pitkospuut, jopa niin leveät, että pääsee pyörätuolilla.
 - Muilla kuin Kirkkojärvellä riittäisi, että raivataan pusikot pois. Niitä ei kannata yrittää järveksi kunnostaa.

- Vihannin keskusta autioitumassa - tärkeä löytää keinoja, joilla tyhjiin tiloihin saataisiin yrittäjiä tai muita toimijoita.
 - Nuoret 4H-yrittäjät pitämään toimintaa.
 - Vain yksi kauppa keskustassa, jolloin kilpailuasetelma jää pois (toisaalta hyvä, toisaalta huono).
 - Päivällä ei edes wc-tiloja löydy mistään. Syrjäkyliltä jos tullaan, on pitkä matka käydä terveyskeskuksessa vessassa, kun kaupassa ei ole asiakasvessaa.

- Yrittäjyydestä:
 - Omien vahvuuksien löytäminen ja esille tuominen on tärkeää ja ammentaa sieltä pohinää ja yrittäjyyttä alueelle. Tarinoita tarvitaan. Rakennetaan aidon päälle.
 - Yritysideoita voisi olla paljonkin ja intoa, mutta pitäisi löytää kannattavuutta. Voisiko joku taho maksaa esim. vuokran, jolloin aloittamisen/kokeilemisen kynnyksensä madaltuisi. Asiakas pohja alueella pieni, mutta esim. nettikaupan kautta voi olla koko maailma markkina-alueita.
 - Yrittäjyyden alkuvaihe on vaikein. Voisiko esim. alle 20 000 euron liikevaihdon yritykset saada verohelpotuksia?

- Uusi kaivos jos saataisiin, tulisi työpaikkoja ja lisää mahdollisuuksia yrittäjyydelle.
- Pohjolan peruna pitäisi nostaa enemmän esille. Tehtaanmyymälää ei ole. Voisiko nostaa enemmän esille mm. kaupunkimarkkinoinnissa?
- Vihannissa on hyvät vesivarat, joten voisi löytyä yritystoimintaa pullovesien tiimoilta. Hyvä brändi ja vientiin pullot → yrityshyöty Vihantiin
- Asukasmäärä niin vähäinen ja työpaikat muualla, että ostoksetkin tehdään sitten työpaikkakunnalla → tulee kierre ja palvelut vähentyvät entisestään → asukkaat vähenee

- Lähiruusta:
 - Lähiruokaa pitäisi olla paremmin saatavilla. Nyt voi olla, että lähelläkin tuotettu ruoka kiertää kaukaa tänne takaisin.
 - Lähiruokarinkiä ei ole saatu Vihannissa toimimaan. Trendi kuitenkin on, että siirrytään yhä enemmän luomu- ja lähiruokaan.
 - Voisiko esim. 4H ottaa koppia lähiruusta? 4H on kokeillut sitä, mutta ei ole enää toiminnassa? Edelleen jotain on 4H:lla myynnissä?
 - ST1 pysähtyy joku lihan myyjä. Myös leipomoauto on käynyt joskus - ei pysähdy enää.

- Matkailusta:
 - Matkailutoiminta sopisi Vihantiin. Edellyttäisi järvien kunnostusta. Kirkkojärvi ainut, josta enää saisi kunnan järven.
 - Paikallinen yrittäjä, joka voisi tuottaa palvelupaketteja eri puolille Vihantia, esim. kinttupoluille. Esim. Seijan yritys Erä ja Elämys toteuttaa näitä.
 - Kotiseutuyhdistys suurin majoituspaikkojen tarjoaja. Kanteissa on hyvä vuokraustilanne, kolme varattuna kevääksi ja neljännessä pystytään pitämään tilaisuuksia.
 - Vihanti olisi hyvä välietappi esim. Lappiin menijöille.
 - Tarvittaisiin myös ruokapaikka matkailijoille. Vain pitseria ja ST1 on tällä hetkellä.
 - Myös yksityisiä majoituksen tarjoajia. AirBnB?
 - Hanke AirBnB-toimintaan, nostetaan maaseutua esille mm. Lappiin menijöille ja mm. kaupunkilaisille. Rohkaisua, että miten siinä päästään alkuun (kohde nettiin, miten otetaan hyvät valokuvat yms.) Tuukka Kinnunen ottaa alueelta hyviä kuvia.
 - Tärkeää olisi, että ympäristössä olisi enemmän houkuttelevia kohteita. Voisiko saada vanhan ajan henkeä - reto-paikkoja, esim. huoltamo/autokorjaamo koulun lähellä hyvä esimerkki.
 - Hyvät hiihtoladut tuovat asiakkaita myös ST1-asemalle.

Nuoret-työryhmä

Tärkeimmät havainnot ja toimenpiteet:

- Tärkeimpinä toimina koettiin nuorten aktivoiminen harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuuksia lisäämällä. Nuoria tulisi kuulla, mitä he haluavat ja järjestää heille avoin ympäristö, joka mahdollistaa eri kokeiluja. Toiminta tulisi järjestää nuorten ehdoilla. Nuorten mediakasvatus- ja koulutus koettiin tärkeäksi. Maaseudun nuoret, jotka eivät asu keskustassa, ovat eriarvoisessa asemassa palvelujen ja harrastusmahdollisuuksien suhteen. Tähän voisi kehittää ratkaisua kehittämishankkeesta, jossa tätä kuilua kurottaisiin umpeen.

Kaikki ideat:

- Nuorilla tulisi olla myös mahdollisuus tulla kuulluksi. Voisiko Nuorisovaltuusto olla tähän sopiva kanava?
- Kulttuuritoiminta
 - Mediakasvatus- ja koulutus nuorille (opistot mukaan)
 - Taideprojekteja nuorille, musiikkia, teatteria...
 - Kulttuuritoimintaa ei ole tällä hetkellä suoraan nuorille järjestettynä
- Harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuuksien lisääminen
 - Harrastustoiminta keskittynyt Raaheen -> joukkoliikenne heikkoa, välimatkat pitkiä, kaikilla ei mahdollisuutta liikkua harrastusten pariin -> eriarvoisuuden kasvu
 - Nuorille tarvitaan kerhojen vetäjiä
 - Nuorille tila joka mahdollistaa olla yhdessä kavereiden kanssa, ilman jatkuvaa valvontaa
 - Iso halli, rassauspaja, oma kahvila, oleskelutiloja, matalan kynnyksen paikka
 - Liikuntamahdollisuuksien edistäminen (miten?!)
 - Jokainen yhdistystoimija omissa nurkissaan -> ei yhteistä toimintaa -> voimavarojen yhdistäminen
 - Metsästysseuraan nuorten rekry -> metsästystutkinto koulujen opintosuunnitelmaan
 - Bändileiri toiminnan elvyttäminen
 - Liikuntatilat ei vastaa nykyisellään nykyajan vaatimustasoa
 - Ampumaradan parantaminen, infran rakentaminen, majan siirto jne...
- Työllisyys
 - Kesätyöpaikat -> tapahtumiin mukaan nuoria järjestämään
 - Kesätyösetelin käyttöönotto
 - Nuoriso Leaderin mahdollisuuksien markkinointi -> aloituspaketti, kuinka aloitan "kesäyrityksen" (kesäkahvila jne...)
 - EVS:n mahdollisuuksista lisää tietoa yhdistyksille
 - Kylälehdän henkiinherättäminen (Kyläviesti)

Yhdistykset-työryhmä

Tärkeimmät havainnot ja toimenpiteet:

- Yhdistystoiminnan ravistelu (uusi ajattelutapa, uusi toimintatyyli)
- Rahoituksen turvaaminen
- Yhteistyön lisääminen
- Yhteisten tilojen ja kiinteistöjen kunnostaminen

Kaikki ideat:

- Rahoituksesta:
 - Investointihankkeet on säilytettävä. Omavastuuosuuden pienentäminen, 100 % tuki 7000 euroon asti.
 - Erilaiset koneet ja laitteet salliva tuki. Kylätalojen kunnostaminen jatkossakin.
 - Avustukset kylätalojen valokuitu projekteihin.
 - Palkkarahaa esim. näyttelmäpiirin vetämiseen.

- Teemahanke myös rakentamiseen (pienet remontit esim. keittiö ja wc, salin lattiat, työt esim. ostopalveluna).
 - Byrokratian vähentäminen - miksi rahoituksen esteenä on aina kommervenkkejä? Esim. hallien rakentaminen pitäisi olla tuettua, ovat tärkeitä monelle maaseudulla yksin yrittävälle.
 - Rahoituksen maksimointi EU:sta alueelle - tietoa rahoituksesta alueelle.
 - Yhteisö Leader säilytettävä ketteränä ja helppona. Esim. materiaalit lasten harrastuksiin. Yhteisö Leader-tukea olisi saatava kahdesti vuodessa.
 - Avustusten kerrannaisvaikutukset ovat usein suuret.
- Yhdistystoiminnasta:
 - Pitkään toimineissa yhdistyksissä on usein vallitsevana ajatus: näin on tehty aina ennenkin, ei vastaanoteta nuoria tai uusia ideoita, etenkin nuorilta → pitää ravistella perinteet pois, kokeilla uutta ennakkoluulottomasti. Tähän tarvitaan ulkopuolisen vetämä hanke aktivoimaan kokeilukulttuurin edistämistä. Keskustelun käynnistäminen ja henkilökohtainen kontakti ja sen ylläpito on tärkeää.
 - Yhdistykset ovat murroksessa monella tapaa. Miten saadaan yhdistykset houkuttelevaksi uusille toimijoille? Vanhat eivät jaksa, nuoret ei halua mukaan - mukaan ei tulla, koska pelätään, että joutuu heti tekemään jotain, esim. sihteeriksi → tarvitaan positiivista markkinointia.
 - Byrokratian paine ja tiukentunut verotus tappaa yhdistykset ja niiden palvelutoiminnan.
 - Toiminnasta puuttuu suunnitelmallisuus → asioiden palastelu pieniin osiin ja selkeät tavoitteet, aikataulu, rahoitus ja toteutus voisi tuoda puhtia → jokaiselle toiminnalle vastuuhenkilö.
 - Miten yhdistystoiminnasta voisi hyötyä? (vrt. työsuhde-edut, jäsenedut). Innostaisiko se uusia toimijoita mukaan? Vertaa esim. erilaiset harrastusyhdistykset, joissa hyöty on näkyvämpää.
 - Yhdistystoiminnan termien vanhakantaisuus (esim. sääntömääräinen vuosikokous) → tyrehdyttää viimeisenkin houkuttelevuuden uusille toimijoille. Yhdistyslain keventäminen.
 - Yhteistyössä asioiden tekeminen ja hyvien mallien jakaminen / monistaminen.
 - Yhdistysten talo Raahessa → yhteistyön kehittäminen yhdistysten välille, esim. yhteiset tapahtumat.
 - Isot yhdistykset pilkotaan pieniin porukoihin? Ns. työhuonekunnat? → Aktivoisiko tämä toimintaa? Ei palvele tarkoitusta, jos yhdistyksellä on vain vähän kokoontumisia vuodessa. Tärkeää aktivoita kokoontumaan usein ja toimimaan pienellä porukalla.
 - Osaamisen lisääminen:
 - Hanke yhdistysten toiminnan kehittämiseksi ja aktivoimiseksi.
 - Perustoiminnan tukeminen (tapahtumat, yhteishengen kasvattaminen, vetovoima).
 - Hanke yhdistystoiminnan perusteisiin kokouskäytännöistä, talouteen ja hallintoon. Koulutukset osittain verkkokurssina ja siitä tallenne + opaskortit. Toteuttajana esim. Norsu tai PP Kylät. Uusien jäsenien perehdyttäminen heti alussa, ei jätetä yksin tekemään. Uusille jäsenille vastuuta ja valtaa, etenkin nuorille.
 - Uusia mahdollisuuksia yhdistysten varainhankintaan - esim. erilaisten korttien suorittaminen helpoksi (järjestyksenvälvoija, EA, hygienia, anniskelupassi jne.) → koulutuksia kylille ja hanke maksamaan kuluja- Miksi ihmisten pitää itse aina maksaa kaikki, vaikka talkoilevat yleiseksi hyväksi. Kortilliset ihmiset helpottaisi omien

tapahtumien järjestämisessä. Kortillisia henkilöitä on vähän ja niitä haetaan tapahtumiin naapurikyliltä ja -kunnista.

- Yhdistykset joutuvat itse tuottamaan palvelut ja kulut jäävät yhdistyksien maksettavaksi → tarvitaan apua tähän.
 - Yhdistysten ansaintalogiikan tulee perustua yhdistyksen omaan luontaiseen toimintaan. Kaupunki ja Norsu voisivat aloittaa ja tukea toiminnan käynnistämisessä ja alkuvaiheessa.
 - Mentorit = kokeneet yhdistystoimijat!
 - Tarvitaan hanke kunta-järjestö -asiakirjan laatimiseen, samalla kaikki yhdistykset yhteystietoineen selville kirjoihin ja kansiin.
 - Kylähankkeisiin kaikki yhdistykset mukaan, ei vain kyläyhdistykset.
- Muita kehittämiskohteita:
- Yhteisten tilojen ja kiinteistöjen kunnostaminen.
 - Rintin ladun ojan kaivuu ja tasoitu.
 - Kylätalon ylläpito ja kiinteistöhuolto (kylätalkkari?)
 - Kirkkojärven pajukon raivaukset.
 - Vesijohtojen saaminen metsästysmajoille (Puuroneva) → lisää harrastuksen houkuttelevuutta
 - Lasten harrastusmahdollisuuksien tukeminen omalla kylällä.
 - Maisemanhoito (järvet, niitto, kaisla) → linnut takaisin, vaatii monen yhdistyksen yhteistyötä
 - Maisemanhoito (Kirkonkylän taajama) → tarvitaan henkilö, joka neuvottelee luvat ym. maiseman hoitotoille, huolehtii tietyökortti-koulutuksen järjestämisestä, organisoit talkoot. Alueet ovat sekä kunnan, yksityisten kuin tielaitoksen alueita.
 - Reserviläiset mukana Puuronevalla metsästysseuran toiminnassa - Vapepa toiminnan tukeminen ja kriisivalmiuden ylläpito
 - Täytettä tyhjiin näyteikkunoihin (osa maisemanhoitoa) → nuoret mukaan
 - Nuoria ja naisia metsästysseuroihin
 - Lampinsaaren koulu → löytyisikö useampi yhdistys pyörittämään toimintaa?
 - Järjestöyhdyshenkilön nykyinen työaika ei ole riittävä, kohteena paljon yhdistyksiä laidasta laitaan. Täysiaikainen työntekijä!
- Asenteet pohjaavat negatiiviseen kehitykseen (koulut loppuvat, kun ei ole lapsia) → kuntaan muuttavalle nuorille perheille esim. 6000 euron "apuraha".
- Nuoret lähtevätkä pois → Raahen valttina on se, että jokaisella alueella opiskelevalle voidaan tarjota työpaikka koulun jälkeen.